

Skriftlig spørsmål til Fylkesråd for plan og økonomi, Anne Toril Eriksen Balto

I forbindelse med sak 99/20 "Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024", ønsker vi at fylkesråden synliggjør konsekvensene av økt rentenivå og nedadgående befolkningsutvikling for de finansielle måltallene.

På side 12 i økonomiplandokumentet står det:

Befolkningsprognoser (Statistisk sentralbyrå sin middelprognose) viser at relativt svakere befolkningsutvikling enn landsgjennomsnittet vil kunne redusere inntektene med 55-60 mill. kroner ved utgangen av kommende planperiode. Det er ikke tatt høyde for effekten av befolkningsendringer i inntektsanslaget i økonomiplanen, men dette må hensyntas som en del av utfordringsbildet i årene framover.

Videre er følgende påpekt på side 21 samme dokument:

Det foreslåtte investeringsnivået innebærer en kraftig økning i gjeldsnivået til fylkeskommunen i løpet av økonomiplanperioden. Gjeldsveksten er noe lavere enn forutsatt i økonomiplan 2020- 2023. Lavere gjeldsvekst kommer hovedsakelig som følge av forskyvninger i fremdrift i investeringsprosjektene. Gjeldsøkningen vil føre til økte finanskostnader som vil legge press på driftsbudsjettet. I prioriteringsarbeidet i perioden fremover vil handlingsrommet for nye investeringsprosjekter være kraftig begrenset, både som følge av finansielle måltall for gjeldsutvikling og av bærekraften for finanskostnader i driftsbudsjettet.

Videre på side 22 i økonomiplandokumentet:

Det er budsjettet med lave renter i hele økonomiplanperioden for den delen av gjeldsporteføljen som er på flytende rentebetingelser (70 prosent ved inngangen til økonomiplanperioden). Et vedvarende høyt gjeldsnivå medfører at Troms og Finnmark fylkeskommune er sårbar for økning i rentenivå. Reglement for fylkeskommunens gjelds- og finansforvaltning som behandles av fylkestinget i desember 2020 skal bidra til at fylkeskommunen har en langsiktig forsvarlig gjeldsforvaltning. Dette innebærer at fylkeskommunen skal søke å redusere finanskostnadene i størst mulig grad uten å ta unødig risiko i forvaltningen.

1. På bakgrunn av dette, etterspør vi en fremstilling av de økonomiske konsekvensene av disse særskilt viktige forholdene, om enn i grove trekk, som kan gjøre oss i stand til å vurdere den økonomiske bærekraften til foreslått økonomiplan for fylket, siden vedtaket vil ha konsekvenser både for perioden 2021-2024 og videre fram mot 2030.
2. Vi ønsker også fylkesrådets vurdering av følgende spørsmål:
 - i. Hvordan vurderer fylkesråden fylkets handlingsrom og generelle økonomiske sårbarhet i forhold til forventet befolkningsutvikling (jf. statlige overføringer) samt potensiell renteøkning i årene som kommer?

- ii. Kan fylkesråden, basert på den kraftige gjeldsøkningen foreslått i den fremlagte økonomiplan 2021-2024, gi sin vurdering av om fylkets økonomi og tjenestetilbud vil tåle en renteøkning på 2 %?

Svar:

1. Den økonomiske bærekraften i budsjett og økonomiplan er beskrevet spesielt i saksfremlegget, men fylkesrådet vil spesielt fremheve side 6; «Slik innstilling av budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024 foreligger er det ingen marginer i 2021» [...] «Netto driftsresultat viser at det ikke er handlingsrom i 2021. Fra 2022 er det reelle handlingsrommet om lag 1 prosent som følge av forsinkelser i framdriften på investeringsprosjekter og historisk lavt rentenivå».

Budsjett og økonomiplan slik det foreligger er innenfor det fylkesrådet vurderer som forsvarlig driftsnivå på kort sikt, samtidig som tjenestetilbudet i stor grad kan opprettholdes. Budsjettet er sårbart for endringer i forutsetningene og fylkesrådet vil derfor ha stort fokus på budsjettoppfølging også i 2021.

Fylkesrådet vil også vise til forslag om finansielle nøkkeltall som tilsier at fylkeskommunens driftsmargin på sikt skal løftes til 4 prosent av brutto driftsinntekter. Dette er fylkesrådets ambisjon for å sikre en bedre økonomisk bærekraft i budsjettet. Innfasingen av økte driftsmarginer må imidlertid sees i sammenheng med hvor omfattende innsparinger som kreves for å skape handlingsrommet.

2.
 - i. Utviklingen i befolkningsprognosen isolert sett medfører som beskrevet i økonomiplanen nedgang i inntekter på 55-60 mill. kroner.

Det er heftet betydelig usikkerhet ved flere av anslagene rundt nedgang i inntekter på bakgrunn av befolkningsprognose, derfor er ikke den potensielle inntektsnedgangen innarbeidet i budsjettforslaget. Fylkesrådet er av den oppfatning at fylkestinget må være orientert om at dette er utfordringer som kan komme i løpet av de kommende årene og som fylkestinget må være forberedt på eventuelt å håndtere.

Det er usikkerheter heftet ved dette anslaget da det er elementer av inntektssystemet som ikke lar seg beregne uten bistand fra statistisk sentralbyrå, eksempelvis omfordelinger på bakgrunn av distriktskriterier (blant annet kriteriene «reiseavstand for å nå 11.000 innbyggjarar» og «innbyggjarar busett spreidd»). Det er også heftet usikkerhet knyttet til befolkningsprognosene.

- ii. Med begrenset handlingsrom i budsjettert netto driftsresultat vil vesentlige endringer i grunnlagsforutsetningene for budsjett og økonomiplan, som eksempelvis en endring i rentenivå på 2 prosentpoeng, føre til at inndekning må gjøres ved nedtrekk i fylkeskommunens aktivitet og tjenestetilbud. Ved å legge til grunn planlagt låneopptak og avdragsbetaling i økonomiplanen vil en renteøkning på 2 prosentpoeng øke netto renteutgifter med om lag 70 mill. kroner. Samtidig jobbes det som beskrevet i økonomiplanen med å sørge for at finansforvaltningen gjøres til en så lav kostnad for fylkeskommunen som mulig, innenfor rammene av forsvarlig risiko.